

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl předsedou senátu JUDr. Jaroslavem Vlašínem v právní věci žalobce: **Z. P.**, proti žalovanému: **Úřad práce – Krajská pobočka v Brně**, se sídlem Polní 37, Brno, o žádosti žalobce o osvobození od soudních poplatků a ustanovení právního zástupce pro podání kasační stížnosti proti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 3. 3. 2021, č. j. 30 A 174/2020 – 38,

t a k t o :

Návrh žalobce na ustanovení zástupce pro podání kasační stížnosti **se z a m í t á .**

O d ů v o d n ě n í :

[1] Nejvyšší správní soud obdržel dne 11. 3. 2021 žádost žalobce o osvobození od soudních poplatků a ustanovení právního zástupce k podání kasační stížnosti proti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 4. 3. 2021, sp. zn. 30 A 174/2020 – 38, jímž jej krajský soud zčásti osvobodil od soudních poplatků a jímž zamítl jeho žádost o ustanovení právního zástupce v řízení o správní žalobě.

[2] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) svoji žádost odůvodnil tím, že hodlá podat proti uvedenému usnesení krajského soudu kasační stížnost, neboť jej považuje za nesprávné. Uvedl, že nemá dostatek finančních prostředků k tomu, aby mohl poplatek za kasační stížnost zaplatit, a ze stejného důvodu si nemůže dovolit ani zastoupení advokátem. Stěžovatel sice připustil, že v řízení o tomto typu kasační stížnosti není zastoupení advokátem povinné. Problematika informačního zákona, jíž se věc projednává před krajským soudem týká, je však podle něj natolik odbornou záležitostí, že je právní zastoupení nezbytné k náležité ochraně jeho práv.

[3] Nejvyšší správní soud se nezabýval otázkou, zda má stěžovatel v řízení o uvažované kasační stížnosti povinnost zaplatit soudní poplatek. Rozšířený senát Nejvyššího správního soudu totiž v usnesení ze dne 9. 6. 2015, č. j. 1 As 196/2014 – 19, č. 3271/2015 Sb. NSS, dospěl k závěru, že „*stěžovatel má povinnost zaplatit poplatek za řízení o kasační stížnosti jen tehdy, pokud kasační stížnost směřuje proti rozhodnutí krajského soudu o návrhu ve věci samé (o žalobě), či o jiném návrhu, jehož podání je spojeno s poplatkovou povinností [§ 1 písm. a), § 2 odst. 2 písm. b) a § 4 odst. 1 písm. d) zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích].*“ Krajský soud však v předložené věci nerozhodoval meritorně (tj. ve věci samé), proto stěžovateli podáním kasační stížnosti proti jeho usnesení nevzniká povinnost zaplatit soudní poplatek.

[4] Obdobnou úvahu učinil rozšířený senát i ve vztahu k povinnému zastoupení stěžovatele, když konstatoval, že *„je-li podána kasační stížnost proti usnesení krajského soudu o neosvobození od soudních poplatků a neustanovení zástupce či proti jinému procesnímu usnesení učiněnému v řízení o žalobě, je rozhodnutí Nejvyššího správního soudu o kasační stížnosti učiněno v rámci tohoto řízení, a proto se zde § 105 odst. 1 a 2 s. ř. s. neuplatní.“* I když tedy není v řízeních o těchto typech kasačních stížností zastoupení stěžovatele advokátem povinné, je jistě možné. Stěžovatel o ustanovení advokáta výslovně požádal, Nejvyšší správní soud se proto jeho návrhem zabýval.

[5] Podle § 35 odst. 10 věty před středníkem zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“) *„navrhovatel, u něhož jsou předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků, a je-li to nezbytně třeba k ochraně jeho práv, může předseda senátu na návrh ustanovit usnesením zástupce, jímž může být i advokát.“* Z citovaného ustanovení vyplývá, že účastníkovi lze ustanovit zástupce pouze tehdy, jestliže jsou kumulativně splněny dvě podmínky: 1) účastník splňuje předpoklady pro osvobození od soudních poplatků a 2) zastoupení je nezbytné k ochraně jeho práv.

[6] První podmínku stěžovatel splňuje, neboť krajský soud jej v rozsahu 90% osvobodil od soudních poplatků. Přiznané osvobození se přitom vztahuje i na řízení o kasační stížnosti (§ 36 odst. 3 poslední věta). Nejvyšší správní soud by přiznané osvobození mohl odejmout pouze tehdy, pokud by se stěžovatelovy poměry od přiznání osvobození změnily nebo by vyšlo najevo, že jeho majetkové poměry osvobození nikdy neodůvodňovaly (§ 36 odst. 3 předposlední věty s. ř. s.). Nejvyšší správní soud však v posuzované věci změnu poměrů ani neodůvodněnost přiznaného osvobození nezjistil.

[7] Nejvyšší správní soud dále posoudil, zda je splněna i druhá z kumulativně určených podmínek – tedy zda náležitá ochrana práv stěžovatele vyžaduje kvalifikovanou právní pomoc. Dospěl přitom k závěru, že kvalifikovaná právní pomoc není v předložené věci pro ochranu stěžovatelových práv nezbytná.

[8] Z ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu vyplývá, že advokáta je třeba účastníkovi ustanovit k ochraně jeho práv tehdy, jde-li o věc skutkově nebo právně složitou a jestliže potřeba jeho ochrany v soudním řízení vyjde najevo např. z nekvalifikovaných podání (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 5. 2004, č. j. 4 As 21/2004 – 69, ze dne 18. 1. 2006, č. j. 4 Azs 390/2005 – 98, ze dne 4. 12. 2013, č. j. 1 As 117/2013-17).

[9] Posouzení podmínek pro přiznání osvobození od soudního poplatku a ustanovení zástupce je však po skutkové i právní stránce jednoduchou záležitostí, a proto má Nejvyšší správní soud za to, že i stěžovatel, který nemá právnické vzdělání, je schopen svá práva náležitě hájit a se závěry krajského soudu i bez právní pomoci polemizovat. Ostatně i ze samotné žádosti, s níž se stěžovatel na Nejvyšší správní soud nyní obrátil, je zřejmé, že stěžovatel je schopen své úvahy srozumitelně formulovat, proto bude jistě i schopen v kasační stížnosti uvést důvody, pro které považuje usnesení krajského soudu za nezákonné.

[10] Nejvyšší správní soud z výše uvedených důvodů návrh stěžovatele na ustanovení zástupce pro podání kasační stížnosti zamítl.

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3 s. ř. s.).

V Brně dne 16. března 2021

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu